

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1 6

86. ÅRGANG

31. AUGUST

1 9 7 4

Rett til en „god død“?

MM om abort og barbari

„Det katolske standpunkt“

Boken om Katharina Blum

Klovnen møter barbariet

ETT AV DAGENS SLACHTER RETTE TIL EN „GOD DØD“

Under denne tittel skriver ICI (Informations catholiques internationales) fra 1. august på lederplass om et manifest til fordel for eutanasi, barmhjertighetsdrap. Det er blitt trykt i det amerikanske tidsskriftet «The Humanist», og blant de 40 underskriverne er det tre nobelprisvinnere.

De fremholder at «i våre samfunn er den moralske bevissthet tilstrekkelig utviklet til at man kan utarbeide en regel for det som gjelder døden og de døende». Det er «umoralsk å ville godta eller påtvinge lidelse», sier de. Mennesket bør selv kunne bestemme over sin skjebne. «Ingen fornuftig moral kan forby et menneske å gjøre slutt på sitt liv dersom han er rammet av en forferdelig sykdom som det ikke finnes noe middel mot,» hevder manifestet.

Samfunnet burde altså ha rett til å skaffe de pasienter som uttrykkelig ber om det, en rask og smertefri død, enten de nå har redigert sin «siste vilje» mens de ennå var friske, eller de har bedt om det etter å være blitt rammet av en uhelbredelig sykdom.

Representanter for denne tankegang finnes også på våre breddegrader. Sjefen for den danske sosialstyrelsen ga for et par år siden uttrykk for den mening at mennesker som virkelig ønsket å dø, burde få sakkyndig hjelp til det. Blant leger later den oppfatning at man ikke bør holde kunstig liv i et menneske utover det rimelige og menneskelige, til å vinne stadig mer terreng. Dette er blitt vanlig især etter at man begynte å bestemme dødsøyeblikket ef-

ter hjernens død, og ikke som før etter hjertets. Men hvor går grensen mellom denne passive dødshjelp, og den aktive — som få leger går inn for? Risikerer man ikke her en legalisering av «selvbestemt død»?

Snart øyner man kanskje idealsamfunnet der bare de barn som etter alle beregninger skulle være hundre prosent vellykte, får komme til verden, og der uhelbredelig syke, senile, gamle får slippe å slepe på sitt liv — naturligvis i menneskekjærlighetens navn. Var det noen som sa navnet på en mann som for ikke så lenge siden satte meget inn på å skape et slikt idealsamfunn av lutter vellykte, høyverdige individer, «overmennesker», kalte han dem. Men det var dette med kriteriene da.

Men uansett hvilke uhyggelige perspektiver vi synes ordet «eutanasi» åpner, så må det innrømmes at sakens

forkjempere setter fingeren på et ømt punkt og reiser viktige problemer. De forenkler kan hende utillatelig og overser viktige sider av menneskelivet, men — de minner oss, Vestens mennesker, om at vi er dødelige, og at det kanskje var på tide å ta døden med i våre betraktninger over livet. De to er nå engang uløselig knyttet sammen.

Er det forresten døden i seg selv dagens menneske frykter mest? Meget tyder på at det er det som går forut, lidelsene, den langsomme død, som skremmer. En dansk aksjonsgruppe som arbeider under mottoet «Retten til vår død», har satt opp et testamentsforslag som munnar ut i bønner om å «få lov til å dø med verdighet».

Ingen vil vel for alvor bestride menneskets rett til sin egen død, heller

ST. OLAVS REDAKSJON

TELEFON 20.72.26

eller 28 95 18

ORD: DØD

En
klovn

ikke retten til en «god død». Men hva vil det si? Man kan ikke sette opp en ønskverdig dødsmodell eller lage regler for den «gode død».

Allikevel er man i dag opptatt av dette, av å «lykkes i sin død», som noen sier. Den tyske teologen Moltmann sier at «det å dø er menneskelig talt like viktig som å fødes og leve». Den gamle tanken om at livet også er en forberedelse til døden, begynner å komme til heder og verdighet igjen.

Vi innrømmer forkjemperne for eutanasi idealistiske, menneskekjærlige motiver.

Tre nobelprisvinnere er gode navn og gir saken stor publisitet. Men her som i abortspørsmålet er den katolske linje klar, begge ting er i sin dypeste grunn barbari, som vi må snakke ut om. Maskert mord og maskert selvmord må ikke bli godtatt på grunn av «edle motiver» og «gode navn».

K. G. J.

NR. 16

■ På side 242 har vi idag en rapport om åpningen av De unges konsil i Taizé 30. august. Tittelen er KAMP OG KONTEMPLASJON.

■ På side 244 beretter vi om skandaleskriveriene omkring kardinal Daniélous død.

Tro ikke at jeg har noen forklaring på denne historien. Jeg er bare glad for at hun ikke slo mer. Men en time etter leste jeg i et blad jeg hadde fått sendt fra Roma noe om at galskapen der nede med postgang og streik hadde resultert i nye skandaler.

Det siste var at en stor mengde brev og trykksaker og dokumenter hadde blitt solgt til et par papirfabrikker.

Dette gjorde meg urolig igjen. Jeg har sendt — for to måneder siden — et brev med innlagt anbefaling fra biskopen samt passfoto for å få ordnet med adgangstegn til pressekonferanser i Vatikanet under den kommende Synode.

Litt skjelvevnet skjønte jeg at det var en mulighet for at mitt brev hadde gått samme vei. Og at det vakre bildet jeg hadde vedlagt nå kanskje prydet innsiden av en pappkartong for suppe-ekstrakt.

Akkurat da syntes jeg verden var såpass gal at jeg mistenkte karatedamen for å ha kjøpt en kartong. Og derefter å ha reist til Norge for å hevne seg fordi jeg tillot meg å reklamere for en mindre god suppe.

Vel, vel. Jeg advarte dere og sa at jeg ikke hadde noen skikkelig forklaring.

Det var bare tankene som begynte å snurre rundt og rundt.

Det var som om jeg hadde fått direkte føling med forfallet og barbariet i Vesten.

Forhåpentlig er det mine egne nerver som spiller meg et puss.

Forhåpentlig?

Verden er gal, tenkte jeg forvirret.

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

For første gang i sin historie har det tyske nyhetsmagasinet «Der Spiegel» brakt et skjønnlitterært verk som føljetong. Det dreier seg om årets bok av Nobelprisvinneren Heinrich Böll: «Katharina Blums tapte ære». At «Der Spiegel» i dette tilfelle bryter med sitt prinsipp, er ikke så merkelig. Ikke bare er Böll temmelig fast gjest i bladets spalter, men hans nye bok tar opp en diskusjon som også «Der Spiegel» var part i for et par år siden. «Katharina Blums tapte ære» er et voldsomt angrep på den hensyns- og ansvarsløse journalistikk som i sin jakt på sensasjon ikke går av veien for å ødelegge uskyldige menneskers gode navn og rykte og dermed deres liv.

Bölls fortelling, som også kommer på norsk i høst, er allerede blitt utropt til bestseller i Vest-Tyskland, og flere fjernsynsselskaper ønsker å filme den.

Det er ikke første gang forfatteren Böll drar til felts mot sensasjonspressen. I sin redegjørelse for hvorfor bladet plutselig offentliggjør et skjønnlitterært verk, gir «Der Spiegel» (29. juli 1974) noe av bakgrunnen for Bölls vrede.

Allerede i januar 1972 trykte «Der Spiegel» en artikkel av Böll der han tok fatt på Springers blad «Bild» for dets behandling av den såkalte Baader-Meinhof-banden. «Bild» hadde brakt en reportasje fra et bankran der en politimann ble skutt, under tittelen «Baader-Meinhof-banden myrder videre», enda det ikke forelå noe bevis for at banden virkelig sto bak ranet. Böll gikk hardt ut og karakteriserte reportasjen som «hets», «demagogi», «oppfordring til lynsj-justis», og ga bladet skylden for det Baader-Meinhof-hysteri som bredte seg i Vest-Tyskland.

Angrepet forble ikke ubesvart. Ved siden av saklig begrunnet kritikk kom en strøm av motbeskyldninger. «Bild» unnså seg ikke for å sammenligne Böll med Goebbels, og et annet billedblad, «Quick», skrev at «typer som Böll er farligere enn Baader-Meinhof». Snart ble det skumlet om at Böll selv sto i ledtog med Baader-Meinhof-banden — en «salonganarkist» med mistenkelig godt salg i Sovjet-

«Katharina

unionen. Da bandlederen ble arrestert, gjennomførte man også Bölls landsted under jakten på medskyldige.

Dette ligger to år tilbake i tiden, men i februar i år kom Bölls eldste sønn, Raimund, i politiets søkelys — og i sensasjonspressens spalter. Igjen gjaldt mistanken samarbeid med Baader-Meinhof-banden, og igjen var det «Bild» som slo saken stort opp og drev «etterforskning» i den unge Bölls fortid og privatliv. Mistanken viste seg ugrunnet, men særlig egnet til å mildne Heinrich Bölls følelser for «Bild» eller høyne hans aktelse for den slags journalistikk, var saken ikke, — det vitner årets bok om.

*

«Katharina Blums tapte ære» er ikke noen nøkkelfortelling, men den er likevel et resultat av Bölls erfaring fra felttoget mot sensasjonsjournalistikken og «den atmosfære av angiveri» som den skaper. At dette er bakgrunnen, viser også Bölls forhåndsbemerkning i boken: «Personene og handlingen i denne fortellingen er oppdiktet. Skulle det i skildringen av en viss journalistisk praksis finnes noen likhet med den bladet «Bild» benytter, så er denne likhet hverken tilsiktet eller tilfeldig, men uunngåelig.» Fortellingen om Katharina Blum er fortellingen om en ganske alminnelig kvinne på 27 år som får sitt liv ødelagt av sensasjonspressen.

Denne tiltrekkende unge kvinnen går nesten utelukket opp i sitt arbeid. Hun er ordentlig og ansvarsbevisst og ytterst reservert overfor det annet kjønn.

Men på en privat dansefest i karnevalstiden forelsker hun seg hodekulls i en ukjent ung mann. Sympatien er gjensidig, og utpå kvelden forlater paret selskapet. I hans bil drar de hjem til Katharinas leilighet, og morgenen etter bryter politiet seg inn til henne: den unge mann, som nå er forsvunnet, var en eftersøkt lovbryter og radikaler. Og så er maskineriet i gang — med politiforhør og husundersøkelser. Katharina blir klar over at hennes elskede nok har gjort mer enn bare å rømme fra hæren, og hun forstår det berettigede i politiets interesse for henne, siden hun nå engang har hjulpet den eftersøkte til å flykte. Men det hun ikke forstår, er enkelte taktløsheter fra politiets side, og enkelte avisers behandling av saken kommer som et sjokk på henne. Det gjelder især et blad Böll kaller «Zeitung» som presenterer henne på første side. Kjempebilde. Kjempebokstaver. . . Den eftersøkte er stemplet som banditt, som røver og morder, allerede før han er kommet for retten. Og hun selv for «røverkjæresten Katharina». Det blir skumlet om hemmelighetsfulle herrebesøk, om kommunistisk sammensvergelse. Katharinas fortid blir gravd opp: hennes kortvarige, mislykte ekteskap, barndommens ulykkelige familieforhold. Stjerne-reporteren fra «Zeitung» går enn ikke av veien for å trenge seg inn til Katharinas dødssyke mor for å få et

«Katharina Blums tapte ære»

Böll med angrep på sensasjonspresen

intervju, og da den syke dør, heter det at det er på grunn av datterens forvillelser.

I avmektig opprør ser Katharina ikke bare sitt eget navn, men også slektnings og venners, bli slept i sølen. Hva hjelper det om hun med pedantisk årvåkenhet retter på uttrykkene i politiets forhørsprotokoll? Og hva hjelper det at en del, kanskje de fleste, aviser behandler saken redelig og med all mulig diskresjon? For hva er det folk leser? Hva kan et alminnelig lite menneske stille opp mot denne organiserte løgn og forvanskning?

Katharina spør påtalemyndigheten om man vil hjelpe henne så hun kan få renvasket sitt rykte. Hun spør også om hvordan «Zeitung» har kunnet få alle disse opplysningene. Svaret er vagt: Dersom hun finner noe utilbørlig i det avisene skriver, kan hun naturligvis klage, og hvis hun mener å ha mistanke om manglende diskresjon fra påtalemyndighetens side, så skal det nok bli undersøkt. Men hun må huske at hun ved sin forbindelse med eftersøkte er blitt så å si en historisk person, som folk har krav på å få vite noe om.

Hva annet kan Katharina Blum gjøre hvis hun vil ha oppreisning — eller hevn — enn å ta saken i egne hender? Det er det hun gjør, idet hun skyter stjernereporteren fra «Zeitung». Her har vi fortellingens annet hovedtema, som er uttrykt i bokens undertittel: «Hvordan vold kan oppstå og hva den kan føre til».

Böll vil ikke bare vise hvordan en viss grovkalibret presse kan drepe et uskyldig, ordentlig menneskes gode navn og rykte. Han vil også vise hvordan bakvaskelsen kan drive et alt annet enn kriminelt menneske så langt at vold synes å være det eneste svar, den eneste utvei.

*

Slektskapet med Bölls roman fra 1971, «Gruppebilde med dame», er tydelig. I begge bøkene gir han et bilde av en kvinne, og i begge tilfeller settes bildet sammen av småbiter, av vitnesbyrd fra personer som kjenner, eller mener å kjenne, hovedpersonen.

I årets fortelling setter Böll det sanne og det falske bildet av den kvinnelige hovedperson og hennes venner skarpt opp mot hverandre. Men han er ikke bare på jakt etter Katharina Blums sanne personlighet. Det er ham fremfor alt om å gjøre å avsløre løggen og bakvaskelsen som satt i system valser alt flatt.

Det er en rasende Böll vi møter i «Katharina Blums tapte ære». I dette oppgjør med smusspressen sparer han ikke på sine spesielle virkemidler: bitende ironi, iskald hån og satire med groteske innslag. Under den knappe, tilstrebt saklig-dokumentariske uttrykksformen aner man

allikevel forfatterens sympati for ofrene, Katharina Blum og hennes venner.

Heinrich Böll har aldri vært redd for å kritisere, og det skarpt, selv det han er glad i og føler seg knyttet til. Ofte har katolikken Böll hudflettet institusjonen Kirken, og denne gang vender han seg mot forræderiet av noe annet han holder hellig: ordet. Det er hans eget uttryksmiddel, og han vet bedre enn noen annen hvordan det kan misbrukes dersom forfatteren, eller journalisten for den saks skyld, går på akkord med sin samvittighet og bøyer seg for makten, enten den nå er politisk eller finansiell. Disse ordene fra en tale som Böll holdt i 1959, viser hvor alvorlig han ser på saken:

«Den forfatter som bøyer seg for den mektige, ja, byr seg frem til ham, blir kriminell på en forferdelig måte, han begår noe mer enn tyveri, noe mer enn drap... En forfatter som blir forræder, forråder alle som taler hans språk.»

Den nordiske fasteaksjon

Danmark	N.kr. 246 240.—
Finnland	N.kr. 13 770.—
Norge	N.kr. 121 583.—
Sverige	N.kr. 94 996.—
Tilsammen	N.kr. 476 589.—

Beløpet ble fordelt slik:

Til ernæringsprogram for barn i Senegal og Øvre Volta over Catholic Relief Services, Genève: Kr. 260 500.—
Gjennom Caritas Internationales, Roma: Kr. 216 000.—
til anskaffelse av tørrmelk for barneprogram i Mauretania.
Pengene ble sendt umiddelbart etter fasteaksjonens avslutning.

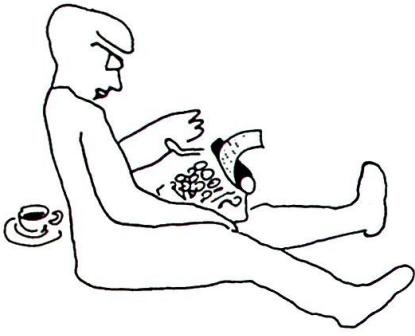
På vegne av Caritas Norge som sto for innsamlingen her i landet, retter jeg en hjertelig takk til alle som har bidradd til dette fine resultatet. Det var i sannhet et fasteoffer av usedvanlige dimensjoner, faktisk det dobbelte av i fjor.

Harald Taxt
Caritas-leder.

MM om abort

Ny spalte i stoffne

Hver uke kommer brev, sinte meningsytringer og gode forslag, dokumenter, bilder, aviser og tidskrifter fra mange steder inn på redaksjonen. Stoffmengden er voldsom. Problemet for oss er ikke å finne på noe å skrive om, det vanskelige er å velge riktig — og å gjøre det uten å få betenkningstid.

Denne nye spalten UKEN SOM GIKK er et forsøk på igjen å presentere noe av det stoffet som aldri blir brukt.

Vi begynner, siden vi selv for tiden er ekstra opptatt av abortspørsmålet, med å klippe noen linjer fra et intervju i magasinet HUMANITY med Malcolm Muggeridge, en ikke ukjent mann i britisk fjernsyn og presse.

Muggeridge blir stilt følgende spørsmål av bladet:

«I de siste år har De vært spesielt opptatt av sosiale spørsmål, særlig av abortproblemene. Hvorfor?»

Muggeridge svarer:

«Efter min mening er dette det viktigste spørsmål folk i vest nå står overfor. Dette høres kanskje latterlig ut når man tenker på krisene i Midt-Østen og andre steder, urolighetene i Nord-Irland, valutaproblemene og energikrisen . . . men abortspørsmålet dreier seg om menneskenes fundamentale holdning til livet og om hvordan nytt liv kommer inn i verden. Og jeg synes det er en klar forskjell på om vi ser livet som en del av en vitenskapelig prosess eller om vi ser det som kristne har sett det siden kristendommens begynnelse. Som nytt liv som kommer til verden i Skaperens bilde, for å fullføre Skaperens mening.»

«Dette er det kristne syn. Og, selvfølgelig, å utsette liv som er påbegynt (og fra et kristent standpunkt er det ikke noen forskjell mellom et ufødt barn i morens liv og et barn som er født) er å bryte inn og erklære at av den og den grunn har vi besluttet at dette liv ikke skal kunne oppfylle de muligheter det har fått.»

«Efter mitt syn betyr dette nemlig at vi vender tilbake til barbariets mørke. Jeg vil peke på at en viktig del av mitt syn bygger på at jeg er overbevist om at den logiske konsekvens av å tillate abort er å godta eutanasi, barmhjertighetsdrap. Ja, faktisk vil presset på dette punkt bli enda sterkere.»

Efter dette spør intervjueren om Muggeridge har noen råd eller noe håp å gi unge mennesker som kanskje skal leve i denne New Dark Age i historien. Muggeridge svarer blant annet:

«Det første jeg synes at jeg må ha klart for meg er at Gud brakte oss inn i denne verden i en bestemt mening. Det må være mulig å leve efter Guds plan under alle tenkelige omstendigheter. Det kan ikke være slik at du kan leve og virke efter Guds plan hvis du blir

født til den og den tid under de og de omstendigheter, og at du ikke kan gjøre det til en annen tid og under andre forhold. Faktum er at sivilisasjoner har brutt sammen før og sivilisasjoner vil gå under også i fremtiden. Men både De og jeg lever i en tid da et slikt sammenbrudd faktisk skjer, det er vår skjebne. Men samtidig er jeg overbevist om at det nettopp i denne tid ligger enorme fordeler.»

«Tenk for eksempel på de første kristne. De trodde at verden gikk mot slutten, dermed konsentrerte de alle sine tanker på Gud og evigheten istedenfor å følge forskjellige innfall som kunne gjøre livet mer levelig.»

«Nettopp av den grunn ble den kristne kirke sterk. I dag kan vi på samme måte se en slutt på det vi kaller den vestlige sivilisasjon, det vil si, at den rase vi hører til, den vest-europeiske, dominerer verden. Og når vi ser dette, har vi en meget større sjanse til å samle vår oppmerksomhet om det som er virkelig og viktig og sant.»

Så langt intervjuet med Muggeridge. La oss bla videre i stoffbunken: Vi har en rapport fra et møte som omkring 40 katolske prester og legfolk holdt på en misjonsstasjon ved Sebu-sjøen på Filippinene den 5.—6. februar i år. De talte for rundt 20 minoriteter med tilsammen 1.5 million mennesker på Mindanao da de anklaget såkalte «kristne» og en såkalt «kristen kultur» for å ha ødelagt mange stammers liv og leve-måte:

«I hundreder av år har disse folk levet i et rikt og fruktbart land som skaffet dem det de trengte. De hadde et samfunn og en kultur hvor de utviklet en følelse av stolthet og menneskeverd. Deres samfunns-system, selv om det ikke var perfekt, skapte rettferdighet, muligheter for forsoning og fellesskap, for beskyttelse av de svake og uheldige og det skapte respekt for kvinnene.»

«Før og efter den annen verdenskrig har tusener av kristne nybyggere overstrømmet Mindanao. Og hvor er dagens resultat? Det folk som opprinnelig bodde her er drevet vekk fra det beste jordbrukslandet og opp i fjellene. De som bodde i skogene får ikke lov til å eie skog. Et folk som før levde rikelig og sunt på en overflod av frukter, herjes av underernæring og sykdommer. Deres gamle sprog og kunst forsvinner i det nye skolesystemet osv.»

«Denne tragedien har ikke bare foregått i den eneste kristne nasjon i Orienten, men har skjedd ved et såkalt kristent lederskap. For minoritetene er de kristne de som ødelegger deres skoger, de som utnytter deres uvitenhet og kjøper deres varer til urettferdig lave priser og selger varene igjen med stor fortjeneste. Det

og barbari

den

er de som har tatt deres gamle jordbruksland. Og det er de i administrasjonen som kommer med løfter som ikke kan oppfylles.»

De 40 deltagerne reiser så spørsmålet om hva Kirken kan gjøre i en slik situasjon og minner om Det annet Vatikan-konsils dokument om Kirken i den moderne verden. Den oppgave som Kirken på Mindanao står overfor er stor og vanskelig, heter det, vi kan ikke løpe vekk fra ansvaret uten å forråde våre brødre og Kristus selv.

I så store sprang som dette går tankene ofte når vi ser gjennom dagens post, fra uttalelse om abortspørsmålet i Vest-Europa til rapporter fra strøk på den andre siden av kloden om urettferdighet og nød. Det er nesten avslappene å lese litt innenkirkelig «sladder», i dette tilfelle det amerikanske bladet *Commonweals* funderinger om det neste konklav:

«En kjenner av Vatikanet, Carlo Falconi, skrev den 7. april en artikkel i det italienske ukemagasinet *L'Espresso* hvor han hevder at en ny pave ikke vil komme fra en mektig nasjon eller fra en spesiell maktblokk. En slik tankegang utelukker kardinaler både fra De forente stater og fra sosialistlandene. I europeisk sammenheng vil det berøre kandidater fra både Tyskland og fra Frankrike. Spanske — og inntil nylig portugisiske — kirkeledere vil stå i skyggen av totalitære systemer. Tilbake er for eksempel Sveits, Østerrike og Benelux-landene. Den sveitsiske kardinal *Journet* er imidlertid for gammel til å være med på et nytt konklav, Suenens av Belgia og Alfrink i Holland er neppe populære i den romerske kuria.»

«Tilbake er blant annet Østerrikes kardinal *Franz König* (69 år gammel, leder av Sekretariatet for ikke-kristne.) Blant ikke-italienske kandidater synes König å være den fremste papabile. Blant italienerne selv finnes kardinal *Baggio*, prefekt for Kongregasjonen for Kirkens biskoper, *Pericle Felice*, tidligere generalsekretær under Konsilet og *Sergio Pignedoli*, tidligere paveleg diplomat både i Nord- og Syd-Amerika og i Afrika.»

Forfatteren av dette stoffet er en amerikansk jesuittpater, *John Navone*, forøvrig en av lærerne på *Gregoriana* i Rom for tiden. Noen vil finne det usmakelig å drøfte et pavevalg nå, men det vil alltid være delte meninger om slike spekulasjoner. Men vi skal huske på at de ofte har sin bakgrunn i bekymring og medfølelse med den nåværende paves alder og arbeidsbyrde og helbred. Og personlig ble jeg formildet av at pater *Navone* også nevner en annen alvorlig kandidat til Kirkens høyeste embede, erkebiskop *Michele Pellegrino* i Torino.

Malcolm Muggeridge.

Slik kommer posten og informasjonsstoffet inn på vår redaksjon hver uke, ofte skakende. Sjelden som milde betraktninger. Jeg forsøker å lese om katolske kurs for forlovede par i Storbritannia i bladet *BULLETIN*, jeg leser noe om «the unfabulous '50s» i en amerikansk publikasjon, og jeg farer gjennom de daglige nyhetsflakene fra det tyske telegrambyrået *KNA*.

Over alt urovekkende opplysninger og uttalelser. Fra en verden i forandring. Men i forandringen ligger samtidig, som *Malcolm Muggeridge* snakket om, nye og meget spennende muligheter.

Ferrigno

Filmspalten

På siste side i dette nummeret snakker en gammel kjenning — under merket *Vikar* — om en fransk «tungveker», skuespilleren *Lino Ventura* i *EN KVINNE OG EN KJELTRING*.

„Respekten for liv

Nytt utdrag av b

«**T**rangten til å utfolde sitt liv og befri det fra angst og nedverdiggelse, er en av de dypeste krefter i ethvert menneskes kamp og streben. I en tid som vår egen, med store omskiftelser og nye fremskritt i menneskets herredømme over både naturen og sin egen tilværelse, blir det særlig skjebnesvangert hva vi tenker og tror om livets mening, verdi og lover.

Det sier seg selv at vurderingen av menneskelivets verdi i alle dets faser, herunder også dets første fase ved livets begynnelse, berører dypt vår selvforståelse, og bestemmer avgjørende den fremtid vi begir oss inn i. Den mentalitetsforandring som synes å finne sted i vurderingen av abortus provocatus (fremkalt abort) og den utvikling som har funnet sted i lovgivningen vedrørende svangerskapsavbrytelse i våre land, får derfor vidtgående konsekvenser.»

Dette er de innledende ord i de nordiske katolske biskopers erklæring om «Abort og kristent ansvar» i 1971.

ST. OLAV gjengir i det følgende nye utdrag av denne erklæring (trykt i sin helhet i nr. 16/71):
A. R.

Biskopene sier blant annet:

Vi er klar over hvor vanskelig det er å ta opp abortens problem i et hyrdebrev: Det innebærer jo at vi beveger oss inn i mange menneskers personlige samvittighetsnød, på et livsområde hvor mange faktorer gjør seg gjeldende og følgene er mange og tungtveiende.

Det er en kjensgjerning som ingen kan overse at tallrike kvinner i de nordiske land og ellers i verden overveier eller direkte ønsker en løsning på visse av sine livsproblemer gjennom avbrytelsen av et uønsket svangerskap. Det miljø de lever i oppfordrer dem ofte til å søke denne løsning, og det samfunn de er en del av åpner i visse tilfeller den lovlige adgang til dette. I den senere tid har opinionsdannende kretser også fortalt dem at adgangen til fri abort er en forutsetning for deres fulle frihet som mennesker og utfoldelsen av deres rett til å leve lykkelig.

De nordiske land har utarbeidet lovverker på området som, sammenlignet med andre lands, betegner en middelvei: hverken absolutt avvisning av aborten eller helt fri adgang til den. Loven anerkjenner som legitime enkelte indikasjoner som forøvrig i noen land gjerne gis en meget vid og liberal tolkning. Utenfor disse ansees abort for illegal. Vi er her nødt til å uttale oss noe generelt, fordi de nordiske land, til tross for enkelte tilløp til samordning, ikke har kunnet finne frem til en felles lovgivning på området.

De lover som for tiden gjelder og som er et resultat av at tidligere forbud er blitt stadig mer liberalisert, later ikke til å ha innfridd forventningene. Det er en fremherskende oppfatning at de ikke helt har oppnådd å gi hårdt prøvede kvinner en fullgod løsning på deres pro-

blemer. De retningslinjer og avgjørelser som fattes av de legale instanser, er også i visse av våre land under kritikk fordi de virker vilkårlige.

Det forklarer at atskillige går inn for en revisjon og svært ofte for en radikal liberalisering av de eksisterende lover.

De kristne kirker kan ikke la et problem av denne betydning ligge urørt. De kan ikke stille seg likeglade til en praksis og en lovgivning som gjelder liv og død for et stort antall ufødte mennesker. Ganske særlig har den katolske kirke alltid tatt sitt ansvar alvorlig hver gang dette problem ble reist, og dét fra de første århundrer av dens historie. Kristendommen preker nemlig ingen abstrakt nestekjærlighet. Den søker å trekke konsekvensen av hva den forkynner, en kjærlighet som aktivt søker å beskytte menneskenes liv og gi dette liv en dimensjon som fører det ut over den altfor nære livssammenheng. Arhundreders erfaring sier oss at respekten for menneskelivet stadig er truet, og at denne respekt bare kan holdes levende dersom hvert enkelt menneske er rede til å ofre sine egeninteresser når en konflikt mellom liv og død melder seg.

Den moderne samfunnsutvikling er tvetydig. Den fører på enkelte punkter til en bedre forståelse av menneskeverdet. Men på andre felter truer den tvert om den respekt vi skylder den menneskelige persons integritet og ukrenkelighet. Vi påstår ikke at den eftergivenhet som vi

et er stadig truet''

biskopenes hyrdebrev

merker i abortspørsmålet skulle være den eneste trussel mot ærefrykten for livet i vårt moderne samfunn. Vi registrerer i dagens situasjon også andre trusler, såsom blind nasjonalisme, voldsmentalitet, rasisme, vilje til uhemmet profitt m. m. Den måte kampanjen for fri adgang til abort ofte blir ført på tyder ikke desto mindre på en ganske utbredt ringeakt for menneskelivet i dets første fase.

De kristne, og spesielt katolikkene i våre land, utsettes i dag for en indre splittelse overfor krav som synes ufor- enlige, sier biskopene. De lever på den ene side i et samfunn som tilbyr dem å handle lovlig og ut fra tungtveiende motiver som den vordende mors sunnhet, det vordende barns muligheter for et meningsfylt liv, med abort som resultat. Samtidig kjenner de den kristne etikks prinsipper som en samvittighetsforpliktelse og vil nødig fremme de oppløsende tendenser vi nettopp har omtalt. Denne motsetning oppleves, ikke bare av kvinner for hvem et svangerskap kan fortone seg som uønsket, ja tragisk. Også barnets far, legen, sjelesørgeren, sosialarbeideren, sykepleieren og mange andre — rådgivere, foreldre, venner — er innblandet.

Som person — det vil si som enkeltmenneske, umistelig i Guds øyne — har hver enkelt av oss, ifølge den kristne tro, mottatt sin bestemmelse. Den er det meningen at vi skal virkeliggjøre, innenfor den tid, det miljø, de livsvilkår vi har fått oss tildelt. Den er noe vi må verne om, når den blir truet. Hvordan gjør vi det? Den hellige skrift taler om «det nye menneske» i Kristus. Vi er som kristne overbeviste om at veien frem mot full menneskelighet ikke bare fører gjennom den tekniske, biologiske, sosiale og politiske beherskelse av livets kår og muligheter. En holdning og en lovgivning som bare gjenspeiler disse muligheter forråder mennesket. Dette utelukker ikke at vi helhjertet vier oss til jordiske og nære oppgaver, i samfunn med de mennesker hvis liv vi deler. Men det utelukker ganske visst at vi stanser opp ved disse oppgaver som om de var alt, sier biskopene.

Den kristne tro holder fast ved at mennesket ikke er herre over liv og død. Det har ikke rett til å frelse den enes liv ved å utrydde den annens.

Og de legger til:

Vi er overbeviste om at det kristne menneskebilde svarer til de dypeste krav i oss mennesker og ikke lar seg undertrykke uten alvorlige skader for såvel enkeltmennesket som samfunnet. Vi bærer alle ansvar for hverandres liv.

I sin omsorg for menneskelivet har den kristne kirke alltid, fra de første kristne tider av, tatt bestemt avstand fra svangerskapsavbrytelsen og uten forbehold forsvart det menneskelige fosters rett til liv og utvikling. Drøftelser omkring det tidspunkt da fosteret må tilkjennes det hele og fulle menneskelige personverd, har forekommet i teologenes og andre forskeres arbeide med spørsmålet, men har aldri rørt ved sakens kjerne: Fosterets livsrett.

Endringene i mentalitet og lovgivning i vår egen tid

har ikke rokket den katolske kirke i dens syn. De seneste kirkelige læredokumenter om disse spørsmål bærer preg av enda sterkere fasthet enn de eldre uttalelser. Såvel den alminnelige innsikt som den biologiske forskning i vår tid er nemlig tilbøyelig til å fastsette unnfangelsesøyeblikket som den eneste og ubestridelige nybegynnelse i fosterets liv.

Det er hevet over all tvil at det er et eget menneskeliv som utvikler seg. Det annet Vatikankonsil fastslo:

At Kirken tok avstand fra «alt som går selve livet imot, som enhver form for mord, folkemord, abort, eutanasi og til og med det overlagte selvmord». Og videre:

«Gud, som er livets Herre, har selv betrodd menneskene det oppdrag å verne om livet og gjøre det på en menneskeverdig måte. Livet skal vernes om, fra unnfangelsen av, med største omhu. Både abort og barnedrap er avskyelige gjerninger.»

De nordiske katolske biskoper la i sitt hyrdebrev i 1971 derefter frem momenter som de følgende:

Den samme kristne samvittighet som forplikter den troende til å respektere fosteret som selvstendig liv, med krav på omsorg i seg selv, forplikter ham samtidig til, personlig eller gjennom institusjoner han gir sin støtte, å komme den vordende mor effektivt til hjelp så hun kan utføre sitt svangerskap uten alvorlig skade for seg selv og sin familie. Den ene forpliktelse medfører den andre. Den kristne forkynnelse kan ikke fremheve den første uten å understreke den andre. Den som ikke er beredt til å bringe de nødvendige ofre for å hjelpe sin neste i en vanskelig situasjon, står dårlig til som forsvarer av et strengt og krevende moralbud.

Videre kan spørsmålet heller ikke isoleres fra seksualitetens og den seksuelle oppdragelses sammenheng. Vi vet hvilken stor plass disse problemer inntar i våre samtidiges bevissthet og hvilken utfordring de innebærer til de kristne kirker. Samfunnets moral og seder har ofte, og særlig i avgrensede tidsaldre og miljøer, snarere hemmet enn fremmet en harmonisk utvikling av seksuallivet. Kirkens stemme ville i dag blitt hørt med større respekt og oppmerksomhet dersom de kristne oppdragere her hadde vært mer klarsynte. Det er dessverre alltid lettere å sette opp regler og forbud enn å oppdra til frihet og ansvar. Våre samtidige undervurderer allikevel ofte den positive innsats de kristne kirker har gjort gjennom tidene som oppdragere på dette område. De har lett for bare å feste seg ved utslag av trangsyn og feilvurdering og glemmer gjerne det byggende og menneskelige. Det innebærer at for å gjøre såvel fornuftens som troens stemme gjeldende i spørsmålet om abort, må de kristne fremme en best mulig menneskeforståelse på kjønnslivets og den seksuelle oppdragelses område.

ST. OLAV bringer et nytt avsnitt i denne serien med utdrag av biskopenes hyrdebrev i neste nummer av bladet.

Kamp og

Inspirasjonski

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		18.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		9.00	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		11.00	9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07		10.00	—
<i>Florida kapell</i>		—	19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255		—	11.00
LILLEHAMMER, <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikæls kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyeveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
		19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
		9.30	—
TØNSBERG: <i>St. Olaus kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olaus kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
	<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634		—	11.00

Karin Gullerud-Johansen O.P.

De unge konsil er ingen bevegelse, ingen institusjon, og heller ingen kongress med kommisjoner, avstemninger og resolusjoner, sier de unge selv om dette konsil som ble åpnet høytidelig i det økumeniske kloster i den lille franske byen Taizé 30. august i år. Selv om åpningen skjer der, så er ikke konsilet begrenset til Taizé. Det er en sak som angår unge over hele verden, og konsilet skal senere åpnes i andre verdensdeler.

Men det er ingen tilfældighet at Taizé er sentrum for begivenheten. Det er mange år siden unge fra alle verdens kanter begynte å søke dit, unge fra alle kristne konfesjoner, unge som bekjente seg til andre religioner, og ikke-troende. Klosterets prior, fr. Roger Schutz, fikk etter hvert idéen til et «ungdommens konsil». I 1969 fremkastet han for første gang tanken, og i påsken 1970 gikk budskapet om de unges konsil ut over hele verden. Hver påskefest har siden markert en etappe i forberedelsen. Unge fra hele verden kom sammen og laget en tekst som skulle danne grunnlaget for arbeidet frem til neste påske.

Det er ikke helt lett å definere dette konsilet. De unge karakteriserer det nærmest som en inspirasjonskilde, noe skapende og frigjørende som hverken kan tid- eller stedfestes. Et «eventyr», sier brødrene i Taizé, der

Fr. Roger Schutz.

den oppstandne Kristus vil føre Kirken til en gjenfødelse; hvordan — det vet bare Kirkens Herre.

Vi gjengir i det følgende utdrag av de tekster som har ligget til grunn for forberedelsen av konsilet.

Påsken 1970: Vi feirer den oppstandne Kristus.

Denne teksten er utarbeidet av klosterkommuniteten i Taizé, men overtatt av de unge som meditasjonstekst. Her heter det blant annet:

Vi feirer den oppstandne Kristus i eukaristien, der vi får del i hans liv. Eukaristien gir oss mot til ikke å hope opp materielle reserver, men til å dele med oss, ikke bare av livets brød, men også av jordens goder.

Vi feirer den oppstandne Kristus ved vår kjærlighet til Kirken, en kjærlighet som tenner en ild på jorden... Kirkens oppdrag er å inspirere til brorskap og fellesskap mellom alle mennesker, — og midlet er vår egen innbyrdes kjærlighet og enhet.

Vi feirer den oppstandne Kristus i mennesket, vår bror... Derfor vil vi gå så langt som til å gi vårt liv, for at mennesket ikke lenger skal være offer for mennesket.

*

En annen tekst med tittelen «Det glade budskap» stammer fra samme år, og handler mer direkte om konsilplanene. Det glade budskap til ungdommen skal være «et håpets vågestykke», en utfordring i en tid da forvirring rår i Kirken og undertrykkelse og vold i verden.

nsil i Taizé åpnet

kontemplasjon

de for hele verden

De unge som forbereder konsilet, er svært forskjellige, men de ser alle på Kristus fremfor alt som liv, og de ønsker at Kirken skal være en skapende kraft.

Vi må la oss inspirere av de første kristne, heter det, de som «hadde alt felles og var ett i sjel og sinn».

Budskapet til verdens unge er et påskebudskap, der disse etappene markeres:

Den oppstandne Kristus kommer for å skape fest i menneskets indre. — Han lar våren bryte frem i Kirken, en Kirke som ikke lenger rår over noen maktmidler, men som er rede til å dele med alle, et sted der fellesskapet mellom alle mennesker blir synlig. — Han vil gi oss nok fantasi og mot til å bane veien for forsoningen. — Han vil gjøre oss rede til å gi vårt liv for at mennesket ikke lenger skal være offer for mennesket. — Det finnes et middel til å leve dette «glade budskap»: Vi vil få i stand et ungdommens konsil.

Påskan 1971: For at mennesket ikke lenger skal være offer for mennesket.

Den fest Kristus kommer for å skape, er en befrielsens fest. Den er ingen rus, men innebærer kamp — for at alle mennesker skal kunne delta i den. Slik heter det i denne teksten, der man måler de krav frigjøringsarbeidet stiller. Det gjelder å søke de veier der Kristus kan føre oss til den ytterste konsekvens av vårt engasjement, sier de unge. Det er nødvendig å gi sitt liv... ikke halvt, men helt, og det år etter år, livet ut.

Alle krefter må settes inn for å avskaffe de tilstander der mennesket er offer. Ikke søke fordeler for seg selv, eller personlig suksess. Være åndelig fri selv, for å kunne befri andre.

De unge er seg bevisst at de ved å gi sitt liv for Kristi skyld, er bærere av et godt budskap. Men deres oppgave er å virke i det skjulte, som såkornet i jorden.

Påskan 1972: Fantasi og mot.

De unges konsil rykker stadig nærmere, og det vil trenge fantasi for å finne den konkrete form det skal ha.

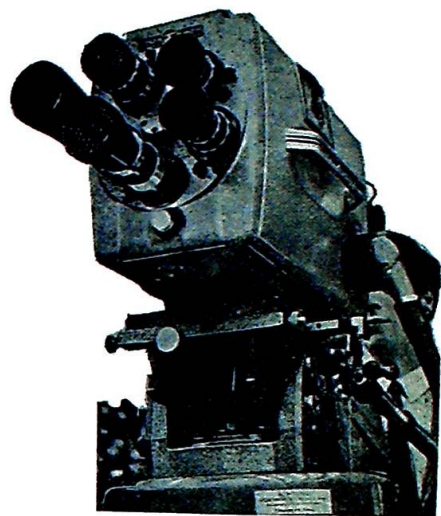
Mot skal det også til i denne siste korte fase av forberedelsene. Vi bør ikke nøle med å bli et motsigelsens tegn, om det skulle være nødvendig, sier de unge. Siden den oppstandne Kristus er kilden til vårt virke, føler vi oss snarere kalt til å nyskape enn til å reformere, og det utelukker den minste motstands vei.

Påskan 1973: Kamp og kontemplasjon.

Denne teksten beskjeftiger seg med to holdninger som synes å utelukke hverandre, men som begge er nødvendige i arbeidet med å danne fellesskap.

Det er en kamp med oss selv — for å fri oss fra våre indre lenker, og fra vår trang til å binde andre, en kamp for å fjerne alt som skader fellesskapet. Men det er også en kamp på de fattiges side — mot undertrykkelse og for nye former for fellesskap.

Kontemplasjonen får oss til å bryte opp og søke fellesskap

med den oppstandne Kristus, så vi kan gi vårt liv og la oss forvandle til vi til sist ser alt med Kristi blikk.

De grunnleggende trekk i ungdommens konsil nevnes til slutt:

Vi vil bryte opp sammen, som et folk på vandring. — Vi vil lodde alle dimensjoner i Guds folk. — På vår vandring vil vi leve slik at våre handlinger blir et motsigelsens tegn — i evangelisk betydning.

Påskan 1974: Ungdommens konsil er ingen byråkratisk bevegelse.

I denne siste tekst gjør de unge opp status og ser samtidig fremover. De understreker at trass i at enhver har virket i det stille, der han og hun hørte hjemme, er et fellesskap vokst frem, et fellesskap som kan bli et bilde på Guds folk.

At ungdommens konsil åpnes, betyr at det som har vært skjult, blir åpenbart. Men vi søker ikke noe oppsiktsvekkende. De unges konsil kan nærmest sammenlignes med en blomst som åpner seg, og det blir det vi selv er, sier de unge som avslutter teksten med disse ord:

Vi kommer til å være et folk på vandring, sammen og i forskjellige deler av verden. Der ved blir fellesskapet utvidet til alle som bærer på samme håp som vi, selv om de ikke deler vår tro. Om vi er mange eller få, spiller liten rolle. Ikke sjelden lyktes det for noen få menn og kvinner å snu begivenhetenes strøm, bare de var rede til å våge alt og håpe mot alt håp.

Pater sjef for Grønland Radio - Sterk stigning i legale aborter - Danielous død

Pater Finn Lynge, OMI er utnevnt til ny sjef for Grønland Radio. Lynge er 41 år gammel og født på Grønland, han ble presteviet i 1963 og har siden 1965 arbeidet i Godthåb som prest i den katolske menighet der.

Før valgene til nasjonalforsamling i Kenya den 18. august sendte landets katolske biskoper ut et hyrdebrev hvor de advarte katolikkene mot å gi sine stemmer til «korrupte politikere». Vi må ikke velge representanter som utnytter sin stilling uten å bry seg om folks virkelige problemer, het det. Politikerne må også klart gå inn for religionsfrihet og respektere foreldrenes rettigheter.

Antall legale aborter i Danmark har økt betydelig siden forrige år. Antall utførte aborter i første kvartal 74 har steget med 23 prosent sammenlignet med siste kvartal 73, opplyser de danske helsemyndigheter.

De fleste kvinner som foretar abort er fra København-området og i aldersgruppen 20—24 år.

KIT skriver om kardinal Daniélou som nylig døde:

Kardinal Jean Daniélou avled till följd av en hjärtattack. Han var den katolska kyrkans stora tänkare i modern tid och ledamot av Franska akademien sedan 1972. I sitt kondolenstelegram till kardinal F. Marty av Paris hyllade påven Paulus VI den bortgångne för hans omfattande teologiska kunskaper och kärlek till kyrkan. «När vi tänker på de många som fått välsignelse inte bara av hans vidsträckt patristiska och litterära beläsenhet, utan också av hans kärlek till kyrkan, hans omsorg om läran och dynamiken i hans trosuppfattning, beder vi ivrigt till Herren att han måtte saligen vedergälla sin nitälskande tjänare.»

Jean Daniélou föddes 1905, disputerade i både filosofi och teologi i Paris, inträdde i jesuitorden 1929 och prästvigdes 1938. Han blev professor i urkristendomens historia vid Institut

Catholique 1943 och utnämndes 1969 till kardinal. Han var ledamot av två av Vatikanens kongregationer, för ordensfolket och utbildning, och av det romerska sekretariatet för icke-kristna. Han var dessutom redaktör för den franska teologiska tidskriften «Études». Hans författarskap i teologiska och historiska ämnen var utomordentligt omfattande. Förutom Franska akademien var han medlem av Franska hederslegionen.

Efter andra världskriget ledde han en filosofisk samtalsgrupp kallad Vänsterkristna, som så småningom upptog en dialog med de franska marxisterna. Daniélous dueller i TV med dåvarande ledaren för det franska kommunistpartiet, professor Roger Garaudy, väckte stor uppmärksamhet. Denna verksamhet var ett uttryck för Daniélous starka sociala engagemang, som också kom honom att under hela sin tid som forskare och universitetslärare fungera som vanlig präst och själasörjare. Han ville hjälpa de nödställda, inte bara i teoretiska debatter, utan i deras svåra situationer som individer.

Rent kyrkligt sett blev Daniélou alltmer övertygad om nödvändigheten av kyrkans traditionella inriktning. Särskilt efter sin kardinalsutnämning framstod han som en skarpsinnig och oförskräckt försvarare av påvens primat, det prästerlige celibatet, auktoritetens roll i kyrkan och värdet av ortodox lärotrohet.

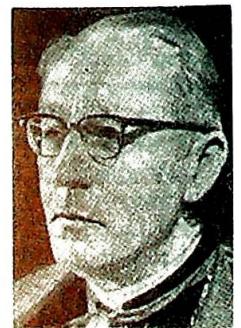
Alle dessa mångsidiga och skenbart inbördes motstridiga intressen och verksamhetsområden måste man hålla i minnet när man söker förstå de skandalskriverier som uppstod i samband med Daniélous bortgång. Realiteten härvid bestod i att han ådrog sig sin dödliga hjärtattack i en brant vindstrappa på väg med en penningssumma till en mindre välrenommerad dansös, «blonda Mimi». Sensationsjournalistiken sökte förvandla detta till et amoröst äventyr mellan den gamle kardinalen och den lättfotade dansösen. Skandalskriverier blev utdragna delvis på grund av det franska biskopsmötets tvekan och

långsamhet att göra ett uttalande i frågan — man hade på detta håll av lättförståeliga skäl inte tillräcklig erfarenhet av att publicistiskt tackla dylika problem. Saken är helt klar: en äldre präst med bräcklig hälsa dör av överansträngning. Pengarna han bar med sig var avsedda för kvinnans barn som hennes make, för tillfället i häkte, ej tog ansvar för. Hetsen mot kardinal Daniélou är simpel med lättbegriplig. Han var obekvämt för många genom sin radikalism och sin förmåga att argumentera, debattera, övertyga. Den franska katolska dagstidningen «La Croix» torde ha bedömt problemet rätt när den skriver att «de illa dolda angreppen snarast gällde biskoparna och hela den kristna gemenskapen». Man tyckte på visst håll att det började gå för långt när en troende, därtill i prästrock och kardinalshatt, levde som han lärde.

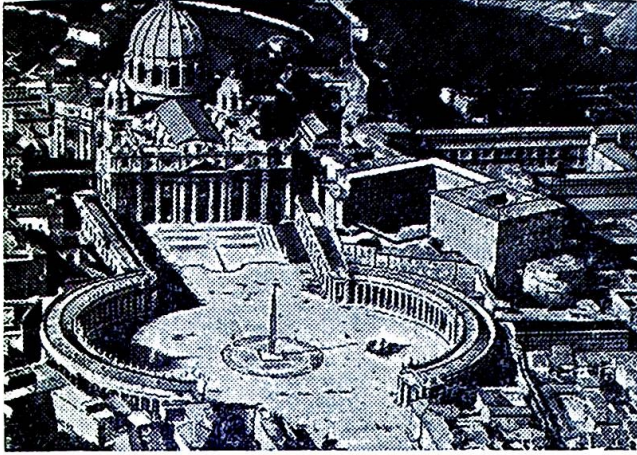
KNA forteller at det for tiden lever rundt 350 000 kroater i Vest-Tyskland. På 73 misjonsstasjoner i forbundsrepublikken virker 79 prester, 43 menighetsarbeidere og ordenssøstre og 65 sosialarbeidere for denne gruppen.

Formannen i den nederlandske bispekonferanse, kardinal Alfrink feiret i august 50 års jubileum for sin prestevielse. Kardinalen mottok blant annet et lykkønskningstelegram fra paven.

Alfrink ble født i året 1900 på det lille stedet Nijkerk ved Utrecht. Han

Kardinal Alfrink.

ble presteviet efter sine studieår den 15. august 1924.

KIT beretter om det kommende Hellige År i Roma:

«En dag i Vatikanen» heter ett inslag i Rompilgrimernas program under jubelåret 1975 som för närvarande diskuteras. Om det går att realisera, kommer det att omfatta genomgång av Peterskyrkan, Vatikanmuséerna, Sixtinska kapellet och Rafaels stanzer. Efter lunch på terrassen till Vatikanens nyanlagda barservering följer siesta med promenad i Vatikanträdgårdarna samt filmvisning omfattande påvens arbetsdag och de delar av Vatikanen som ej är tillgängliga för besök.

Till pilgrimsbesöket i Rom hör i första hand deltagandet i liturgifirandet i de stora kyrkorna. Utgångspunkten är söndagens mässa i Peterskyrkan i närvaro av påven. I basilikan S:t Johannes i Lateranen firas mässa under vardagarna med förbön för påven och biskoparna, i S:t Maria Maggiore till Guds Moders åra, i katakom-

berna med tanke på martyrerna. Varje onsdag förmiddag tar påven emot Romresenärerna i audienshallen. På fredagskvällarna hålls korsvägsandakt i Peterskyrkan, och på lördag eftermiddag rosenkransandakt på Petersplatsen.

Påven Paulus VI utfärdade på försommaren rundskrivelsen Apostolorum dimina där jubelåret proklameras och de troende ges anvisningar hur det lämpligen firas. Utifrån mottot Förnyelse och försoning framhålles vikten av bikt med en uppriktig syndabekännelse, mottagande av den heliga kommunionen, förbön för påven och biskoparna; allt detta som förberedelse till Rombesöket för alla dem som har möjlighet därtill. Övriga uppmanas att förena sig andligen i bönen med pilgrimerna.

Särskilda arrangemang kommer att vidtagas för ungdomen. Paulus VI har förordat att en internationell ungdomsfestival med bl. a. sång och folklöre anordnas i Rom under jubelåret med temat Försoning. Övriga ungdomsarrangemang blir en internationell försonings-

vallfärd från Assisi til Rom i mars, en annan internationell ungdomsvallfärd till Rom i augusti och en internationell soldatvallfärd till Rom i november 1975. Enligt uttalade önskemål från ungdomshåll kommer en särskild «ungdomskyrka» att ställas till de ungas för-

(Forts. neste s.)

MARIAFORENINGEN, OSLO

Onsdag 4. september: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet hvor pastor Wæring vil kåsere om «Stiklestad og Olavs-tanken». Alle interesserte damer er velkomne.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	
Bispegården	} Arendal
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hammerfest
St. Franciskussøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Tromsø
St. Mikals prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Trondheim
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

U.N.K.F.

Sr Mirjam Knollmüller har reist til Rom for ett år.

Sr Mette Andresen overtar som UNKF's sekretær for samme tidsrom. Treffetid i Akersvn. 5 hver onsdag kl. 10—14 (tlf. 20 72 65) eller efter avtale. Forøvrig på tlf. 46 64 24 eller 60 54 64.

Kirken og Portugal

I det kommende nummer behandler redaksjonen Kirkens stilling i Portugal efter omveltningene der.

RED.

NYHETER

(Forts. fra forrige s.)

fogande i centrala staden. Där kommer också myndigheterna att ordna en stor campingplats.

Ett problem med tanke på de hundratuseentals besökarna i Rom nästa år är det trafikkaos som då befaras. Biskop A. Mazza, generalsekreterare i centralkommittén för jubelåret, vädjade genom Vatikanradion nyligen till stadens myndigheter att i god tid vidta nödvändiga åtgärder. Det gäller inte bara trafiken, utan också gatufriden och renhållningen, som båda ur kyrklig synpunkt tycks lämna åtskilligt övrigt att önska.

Neste nummer: 14. september

BERGEN

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Eches *Takvarehandel*

NYGARDSGT. 19

VESTA · HYGGA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Femtiårs-jubileum i Hamar

Menigheten i Hamar feirer *femtiårs-jubileum* 15. september. Samtidig vil festen også markere innvielsen av den nye prestegård og menighetslokalene. Biskopen og andre innbudte vil være tilstede.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 95 18

Støtt St. Olav!
Gi et gaveabonnement!

MØBLER

Se vårt utvalg i salonger og veggseksjoner i moderne og tidløs design. Forøvrig alt i møbler, bordlamper etc. Våre konsulenter med 30 års erfaring i bransjen står til Deres tjeneste med forslag og planløsning. Vi besøker Dem gjerne i Deres hjem. Tåsenbuss til endeholdeplass. Ta gjerne bilen med, vi har parkeringsplass. Torsdager åpent til kl. 19.

A. A. ANSETH A/S
Wilfred Fiala

Tåsen Senter
Kaj Munks vei 41 — Tlf. 23 67 03

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

OSLO

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vej 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon

(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Lett om en tungveker

Fransk-italieneren *Lino Ventura* er som filmskuespiller hva Hollywood-sjargongen kaller en *heavy* — en tungveker, dvs. skurk. Det første gjelder bokstavelig: Den mørke, tause, truende og firskårne mannen kom til filmen fra boksport, og er ufeilbarlig gangster i alle mulige variasjoner. Slår eller skyter først, spør etterpå, om overhodet. Når han en sjelden gang lyser opp i et ganske vinnende smil, tror en knapt sine øyne — i Paris som i Marseille har han i tallrike nokså like filmer bygget opp alleslags farlig sinne til eksplosjonens øyeblikk, og da skjer tingene gjerne fort og hardt. Nylig spilte han en hjemmefransk utgave av «Gudfaren» — gangsterkongen — som gikk det amerikanske forbildet en høy gang, i hevne og iskald ro.

I to filmer, som når det norske marked denne høst («Uflaks til gagns» og «En kvinne og en kjeltring»), mykes den trykkende personasjonen atskillig opp, med litt mer nyanser og sjarm. Skal vi se det som et lystegn, at omslaget til kriminalfarsen er merkbart, både i fransk og amerikansk film (britene har alltid elsket og dyrket den), etter noen års ensidig og monoton råskap? *George Roys* «Stikket» (*The Sting*) har vært årets suksess i genren. Ingen av de nevnte to franske produksjonene når opp mot den i vidd og eleganse. Men er en slik laga, at en til tidtrøyte kan smile og le også på den gale siden av lov og ærbarhet, er det atskillig å humre over også i dem.

Den sistnevnte «En kvinne og en kjeltring» (*La Bonne Année*) er ellers signert *Claude Lelouch*, en dreven og publikumsvennlig regissør, som blant annet laget den snedige fulltrefferen «En mann og en kvinne» (1966), og i åpnings-sekvensen i denne filmen koketterer lystig med sin suksess dengang. Noen intellektuelle filmsnobber, av dem som dengang først lot seg fange av hans smarte sjarme, og siden fikk perfid kritisk bondeanger, får

også gjennomgå i en ganske ramrende scene. Men først og fremst er det den gamle, alltid artige historie om «alle tiders kupp», her mot juvelerfirmaet van Cleef & Arpels' butikk i Cannes, et millionvarp som er psykologisk glimrende uttenkt og planlagt, men klikker i siste øyeblikk, på den uforutsette lille menneskelige svikt. Lyder det for kjent? Nåvel, *Lelouch* snur tilstrekkelig på flisa til å gjøre det nokså underholdende, i fint nærarbeide med detaljene, både i bilde og dialog. *Venturas* maskering som en aldrende riking, mens han rekonosierer i firmaet og innarbeider seg kunde-tillit, er glimrende og overbevisende — en skjønner at butikksjefen tilslutt, ganske trygg, slipper ham inn i butikken helt alene, etter stengt tid. Sikkerhets-systemet i den delen av handelstanden skal ellers ikke oppmuntre noen til å forsøke seg på denslags ran.

Mot *Venturas* ro og kraft, stiller *Lelouch* den smukke, forfinede og kjølig intelligente *Françoise Fabian*, i en kanskje ikke helt overbevisende kjærlighetshistorie. Hun er nabo til juveleren, og handler med antikviteter — noen scener der hun kløktig, men forgjeves søker å utmanøvrere svindleren i hans eget fag, er et pussig memento om at grensen mellom forbrytelse og «forretning» kan være

tynne saker. Ellers er alle de vanlige genrens bestanddeler — den nøye minnuterte flukt medregnet — trygt på plass. Det er vel blant annet dette, de «cinéastene» han karikerer, har så vanskelig for å «ta», hos filmskaperen *Claude Lelouch*: Den drivende dyktighet ikke bare i håndverket, men også i beregningen av den «lette» smak, skjelingen til kassa-apparatet.

Den ødelegger neppe de manges underholdning.

*

Tilbudet på filmer over gjennomsnittet og det som verre er, fortøner seg ellers fortsatt tynt. Desto mer grunn til å merke seg noen repriser etter sommerdvalen: Den «nostalgiske» filmen fra USA's kriseår i 30-årene «Paper Moon», der *Ryan O'Neal* spiller vittig mot sin egen veslevoksne datter *Tatum O'Neal*; «Våre beste år» med *Barbara Streisand* og *Robert Redford* i storform, og den fint poetiske «Budbringeren» (*The Go-Between*), der *Julie Christie* og *Alan Bates* leverer godt spill i et skjønt fotografert victoriansk England. Ellers er der for enklere sjeler i Oslos nedslagsfelt en hel James Bond-festival — nei at jeg kom til å nevne den!

Vikar.

///

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.